

СУЧАСНИЙ АНГЛОМОВНИЙ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРС

Оксана Черниш

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теоретичної та прикладної лінгвістики
Державний університет «Житомирська політехніка»
Житомир, Україна
e-mail: chernyshoxana@gmail.com
ORCID ID: 0000–0002–2010–200X

АНОТАЦІЯ

Наукову статтю присвячено розгляду підходів до трактування дискурсу. Розглянуто три найважливіші підходи до визначення цього поняття, а саме формальний, функціональний та ситуативний. Окреслено конститутивні, жанрово-стилістичні, змістовні та формально-структурні категорії. Встановлено дистинктивні особливості дискурсу, серед яких виокремлюють контекстуальність, особистісність, процесуальність, теологічність, а також замкненість структури дискурсу за умови доступності текстової інформації. Зазначено особливості становлення Інтернет-дискурсу, окреслено підходи до його визначення. Проаналізовано дистинктивні ознаки Інтернет-дискурсу, а саме його глобальність, оперативність передачі інформації, необмеженість обсягу інформації та можливість її постійної актуалізації, доступність, анонімність, візуальну деконтекстуалізованість, інтерактивність, опосередкованість, емоційність, гіпертекстуальність, гібридність, ситуаційну регламентованість, премедітованість, умовність, статусне рівноправ'я тощо. Встановлено, що Інтернет-дискурс запозичує риси усного і писемного мовлення й набуває низки відмінних рис. Зокрема Інтернет-дискурс характеризується відсутністю синхронного зворотного зв'язку, що ускладнює розуміння сприйняття інформації адресатом. Крім того, цьому типу дискурсу притаманний відносно уповільнений ритм Інтернет-спілкування, ускладнення або відсутність комунікативної зміни ролей, відсутність просодії та паралінгвальних засобів, а також неможливість живого спонтанного мовлення як реакції на почуте. Окреслено перспективи подальших наукових досліджень, що полягають у вивченні жанрово-стилістичних

особливостей Інтернет-дискурсу, його структурних та комунікативно-прагматичних особливостей.

Ключові слова: дискурс, Інтернет-дискурс, гіпертекстуальність, інтерактивність, контекстуальність, процесуальність.

Постановка проблеми. Дискурс є одним з ключових понять сучасної комунікативної лінгвістики та лінгвістики тексту. Зважаючи на багатогранність цього поняття, дискурс набуває різних інтерпретацій, а його дослідження не втрачає релевантності та актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням вивчення різноманітних типів дискурсу займалася значна когорта українських та зарубіжних вчених, науковий доробок яких насправді важко переоцінити. Відтак вагомим внеском у розвиток сучасної лінгвістичної науки є праці Дж. Бломмерт, О. П. Воробйова, О. М. Гніздечко, О. В. Горицької, А. Балівар, Л. Р. Безуглої, Є. В. Бондаренка, Г. Бувір, Г. З. Ворінг, Б. Герцог, М. Готті, Т. А. ван Дейка, П. М. Донець, А. П. Загнітко, М. Култхард, В. А. Кухаренко, В. В. Лойко, В. І. Лютянської, С. І. Потапенко, Дж. Річардсон, О. О. Селіванової, К. Серажима, Р. Сколлон, С. Стетхем, К. Хайленд, М. А. К. Халідей, Л. Дж. Філліпс, Дж. Флаверд'ю, І. Є. Фролової, А. Цім, Дж. Чартеріз-Блек, І. С. Шевченко, Д. Шифрін, та багатьох інших. Дослідження дискурсу здійснюються у різних парадигмах лінгвістики, доповнюючи та увиразнюючи сутність самого поняття, надаючи йому нових обрисів та функціональності. Відтак наразі дискурс є ключовим поняттям в аналізі особливостей існування й функціонування мови та людського фактора в мові (Harris, 1952: 2).

Мета статті. У XXI столітті розвиток інформаційних технологій фасилітує появу нового типу дискурсу, який відобразить реалії сучасного життя. Таким особливим різновидом дискурсу є Інтернет-дискурс. Саме цей тип спілкування у глобальній мережі є поширеним та вживаним. Відповідно мету нашого дослідження вбачаємо в аналізі особливостей Інтернет-дискурсу та встановленні його характерних ознак.

Виклад основного матеріалу. Дискурс трактують по-різному, однак усі дефініції цього поняття можна класифікувати відповідно до трьох підходів:

– формального, в межах якого дискурс вбачається як надфразова єдність (Звегинцев, 1976: 170–171); відповідна структурна єдність,

що має відносну цілісність у контексті зв'язного мовлення і функціонує як частина умовно завершеної комунікації (Потапова, 2001: 109);

– функціонального, який вбачає дискурс процесом використання мови (Brown, 1983: 1); єдністю думки й слова, значення і знаку, знань та їх вербального представлення, що реалізують своє значення у процесі здійснення спілкування людиною;

– ситуативного, що тлумачить дискурс як замкнену цілісну комунікативну подію, що включає комунікантів та текст та зумовлена соціальними, культурними, етнічними та іншими чинниками, що визначають спілкування і розуміння (Селіванова, 2011: 121).

Вичерпним вбачається тлумачення дискурсу відомим українським дослідником Ф. Бацевичем. Учений тлумачить дискурс як тип комунікативної діяльності, інтерактивне явище, мовленнєвий потік, які можуть мати різні форми реалізації (усну, писемну, паралінгвальну), здійснюються у межах певного каналу спілкування, детермінуються стратегіями і тактиками комунікантів, становлять синтез когнітивних, мовних і позамовних (соціальних, психічних, психологічних тощо) чинників, які визначаються відповідними формами життя, залежних від тематики спілкування, дискурс має своїм результатом формування різноманітних мовленнєвих жанрів (Бацевич, 2005: 138).

Дискурс детермінується відповідними категоріями (Карасик, 2004), а саме:

– конститутивними, що передбачають відносну оформленість, тематичну, стилістичну та структурну єдність, а також відносну смислово завершеність;

– жанрово-стилістичними, що включають стильову приналежність, жанровий канон, клішованість, міру компресії;

– змістовними, що окреслюють адресність, образ автора, інформативність, модальність, інтерпретованість, інтертекстуальну орієнтацію;

– формально-структурними, що містять композицію, когезію, членування.

Додатково виокремлюють категорії зміни комунікативних ролей, комунікативної стратегії і розгортання дискурсу, когезії та когерентності, а також метакомунікації й дейксиса.

Дискурс визначається низкою дистинктивних особливостей (цит. за: Селіванова, 2011: 120–123), серед яких:

– контекстуальність — сукупність подій та учасників, перформативної інформації, а також обставин, що супроводжують ці події та пояснюють їх;

– особистісність — спільний для адресата та адресанта фонд знань, взаємодія їхньої індивідуальної свідомості;

– процесуальність, що відображається у взаємодії комунікантів, які окреслюють структуру дискурсу;

– теологічність — ситуація соціокультурної взаємодії, де співвідношення цілей комунікантів детермінує тип комунікативної взаємодії та перебіг комунікативного акту;

– замкненість структури дискурсу за умови доступності текстової інформації.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій, виникнення нових способів комунікації та можливостей доступу до вагової інфосфери обумовили виникнення нового типу дискурсу — Інтернет-дискурсу. Становлення Інтернет-дискурсу розпочалося у другій половині ХХ століття у США в період холодної війни. Особливої актуальності це поняття набуло у контексті інформатизації суспільства і як результат появи значних масивів цифрової інформації на різноманітну тематику, що підвищило інтелектуальний розвиток суспільства у глобальному просторі.

Процес інформатизації суспільства є плановим та системним явищем і здійснювався у декілька етапів (Іванов, 2000), а саме:

– інформаційно-кількісний, що характеризується збільшенням обсягу інформації;

– технологічний, спричинений досягненнями електронних, комп'ютерних і телекомунікаційних технологій;

– соціальний, що визначається посиленням тиску на людину.

Відповідно сучасний світ вважається цивілізацією Інтернету, сучасна пересічна людина — віртуальною, мережевою істотою (Романов, 2010). Широкого вжитку набувають терміни e-language, e-learning, e-dictionary, netlingo, e-talk, geespeak, netspeak, weblish, і як результат виникає новий тип людини — homo legens (людина читаюча) (Crystal, 2004).

Дослідженню особливостей Інтернет-дискурсу присвячено праці Г. Тімблбі, Д. Крістала, С. Херрінга, Є. Галічкіної, О. Лутовинової, Ю. Степанова, Е. Горошко, Н. Гудзь та інших. Відповідно, Інтер-

нет-дискурс виокремлюють в окремих тип за критерієм «канал спілкування» (Шкворченко, 2019: 64) та трактують як комп'ютерно опосередковану мовленнєво-комунікативну діяльність, яка реалізується у широкому соціокультурному контексті та матеріалізується у гіпертексті (Дудолодова, 2008). Це своєрідний тип спілкування у глобальній мережі Інтернет, який спрямовано на забезпечення інтерактивності, нелінійної комунікації, встановлення та підтримання контакту тощо, що сприяє посиленню пізнавального потенціалу мовлення, а також його збереженню та систематичній актуалізації відповідно до потреб мовця (Карпа, 2016: 5). Інтернет-дискурс тлумачать як процес створення тексту у сукупності з прагматичними, соціокультурними, психологічними факторами, що активують взаємодію комунікантів, а також активують когнітивні процеси (Шкворченко, 2019: 64).

Оскільки Інтернет є конгломератом віртуальності, гіпертексту, мультимедіа, універсальної інформаційної мережі, мережевого суспільства та нелінійного мислення (Романов, 2010), Інтернет-дискурс становить когнітивно-комунікативний простір Всесвітньої мережі, в якому засобами електронного каналу передачі даних і гіпертекстуального механізму їх структуризації та маршрутизації за допомогою (пара) вербальних засобів здійснюється комунікативна взаємодія, що характеризується підміною реального образу вигаданим (Рижков, 2010). Це текст в Інтернет-системі, у якому персуазивна комунікативна установка імпліцитно відображає суб'єктивно-особистісну авторську позицію, окреслену із врахуванням психологічних, лінгвістичних, технологічних та інших факторів (Варламова, 2006: 7).

Інтернет-дискурс розглядається як процес створення текстів у сукупності з прагмалінгвістичними, соціокультурними, психологічними факторами (Ахренова, 2009: 7). Це текст, що функціонує в Інтернет-системі, містить персуазивну комунікативну установку та сигніфікує суб'єктивно-особистісну авторську позицію, що включає психологічні, лінгвістичні й технологічні фактори (Варламова, 2006: 7). Відтак Інтернет-дискурс постає складною текстовою системою, що характеризується екстралінгвістичними соціокультурними факторами й специфічною ситуацією вступу в мовленнєвий контакт за допомогою відповідних електронних приладів (Располина, 2012: 3). Це масив електронних аудіо- й відеотекстів у сукупності з екстралінгвістичними факторами, які пов'язані гнучкою системою гіперпосилань, доступ до

яких здійснюється через мережу Інтернет за допомогою комп'ютера чи інших наявних мультимедійних приладів (Гудзь, 2012: 230).

Будь-який дискурс, у тому числі й Інтернет-дискурс, існує безпосередньо у текстах, які характеризуються особливою граматиною, лексикою, правилами слововживання та синтаксису, семантикою, а відтак — особливим альтернативним Інтернет-світом (Степанов, 2002). Інтернет-дискурс є особливим комунікативним середовищем у мережі Інтернет, що характеризується відсутністю часових, просторових, гендерних та расових обмежень, впливає на свідомість читацької аудиторії, реалізуючи цілі адресанта (Гудзь, 2012: 229).

Інтернет-дискурс має низку дистинктивних ознак, серед яких виокремлюють (Карпенко, 2016: 7):

- глобальність, що забезпечує можливість з'єднання з мережею Інтернет з будь-якого куточка світу;
- оперативність передачі інформації;
- необмеженість обсягу інформації та можливість її постійної актуалізації;
- обмеженість технічними можливостями, наявних/відсутніх у користувача (Шкворченко, 2019: 64);
- доступність різноманітній аудиторії;
- анонімність, що надає можливість вибору розкрити чи приховати свою ідентичність або навіть окреслити нову;
- потенційність, яка передбачає спрямованість на потенційного адресата за передбаченням адресанта;
- проникність, що уможливує доступ до інформації третіх осіб;
- статусне рівноправ'я, сутність якого у рівноправності усіх учасників комунікації, а також відсутності відкритої соціальної, гендерної та вікової градації (Шкворченко, 2019: 64);
- інтерактивність (реальна або потенційна), що урізноманітнює можливість представлення інформації з її подальшим осмисленням адресатом;
- опосередкованість, яка вбачається у медійованості комунікації комп'ютерним каналом, тобто забезпечення спілкування за рахунок технічних, електронних засобів зв'язку;
- візуальна деконтекстуалізованість, що відображається у відсутності інформації про вербальні реакції співрозмовника на повідомлення;

– креолізованість, що полягає у використанні паралінгвістичних засобів для увиразнення текстової інформації (графічні засоби, аудіо-та відеоелементи);

– архівабельність, що передбачає незалежність від часу та простору, оскільки інформація в Інтернеті не має терміну зберігання, але може бути актуалізована;

– премедітованість, що виявляється у можливості осмислити повідомлення та внести відповідні корективи;

– лабільність мовлення, що свідчить про відсутність встановлених стандартів та правил вербальної поведінки в Інтернеті та можливість вибрати відповідний стиль спілкування;

– ситуаційна регламентованість, яка передбачає наявність певних обмежень у вербальній поведінці у відповідних онлайн-середовищах з боку адміністрації та/або інших користувачів;

– гіпертекстуальність, яка відображається в особливій композиції мережевого тексту, нелінійності його побудови, поділі на своєрідні окремі блоки, порядок сприйняття яких залежить від користувача;

– емоційність, що проявляється у використанні емотиконів та інших невербальних засобів комунікації;

– еkleктика різних функціональних стилів (публіцистичного, наукового, офіційно-ділового, розмовно-побутового та художнього (Анисенко, 2004: 7);

– гібридність, що полягає у письмовій формі реалізації, побудованій за принципами усного розмовного мовлення (Лукашенко, 2006: 7);

– умовність і відсутність часових та просторових меж, що сприяє інтенсивній взаємодії користувачів (Шкворченко, 2019: 64);

Відтак Інтернет-дискурс запозичує риси усного і писемного мовлення й набуває низку притаманних рис (Crystal, 2004: 30–40), а саме:

– відсутність синхронного зворотного зв'язку, що ускладнює розуміння сприйняття інформації адресатом;

– відносно уповільнений ритм Інтернет-спілкування, оскільки відповідь може надійти за кілька хвилин або ж тижнів чи місяців;

– ускладнення або відсутність комунікативної зміни ролей (turn-taking) з певних технічних причин, що може призвести до непорозумінь;

– відсутність просодії та паралінгвальних засобів, що замінюються відповідними графічними засобами;

– відсутність рис живого спонтанного мовлення як реакції на почуте.

Відповідно Інтернет-дискурс характеризується метакомунікативним мінімалізмом, одночасно тяжіє й дистанціюється від писемного мовлення низкою фундаментальних ознак (Crystal, 2004: 41, 44–47):

– на відміну від традиційного тексту, який залишається незмінним, веб-сторінки постійно оновлюються;

– у зв'язку з величезним масивом інформації система індексування, що використовується для упорядкування писемних текстів, не є релевантною у відношенні до мови Інтернет-дискурсу.

Інтернет-дискурс є комплексним поняттям за своєю суттю та виявляє значний набір смислів, а також має значну кількість самостійних тематичних центрів (економіка, політика, спорт, культура, медицина, розваги, освіта тощо) (Шкворченко, 2019: 64). Цей тип дискурсу визначається:

– цифровим сигналом як каналом спілкування (комунікації у мережі притаманний штучний канал передачі між комп'ютером та сучасними технологіями зв'язку);

– віртуальністю (наявність віртуального співрозмовника);

– дистанційністю (розмежування у посторі та часі призводять до відсутності безпосереднього візуального контакту);

– розмаїттям типів дискурсу;

– відповідною комп'ютерною етикою тощо.

Прикметною особливістю Інтернет-дискурсу також є тенденція до одночасного ускладнення засобів мови та їх спрощення, як конкуруючий вплив писемного й усного мовлення (Иванов, 2000). Відтак перспективними вбачаються дослідження жанрово-стилістичних, структурних і комунікативно-прагматичних особливостей Інтернет-дискурсу.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, дискурс є зв'язним текстом в усіх його проявах, онтологічних, соціокультурних, психологічних тощо. Це цілісна комунікативна ситуація, яка включає комунікатив та текст як знаковий посередник і зумовлена низкою чинників, що опосередковують комунікацію. Наразі важко надати вичерпне визначення дискурсу, оскільки це поняття є багатограним лінгвістичним явищем. Інтернет-дискурс є особливим

різновидом дискурсу, що виник на вимогу часу. Стрімкий розвиток технологій, поява Інтернету, що стає рушійною силою новою комунікаційної інфраструктури, призводять до появи особливого когнітивно-комунікативного простору глобальної мережі, де за допомогою електронного каналу передачі даних, гіпертекстуального механізму, структуризації та маршрутизації вербальних і паравербальних засобів здійснюється комунікативна взаємодія, що і становить Інтернет-дискурс. Інтернет-дискурс має низку дистинктивних характеристик, з-поміж яких особливо значущими є гіпертекстуальність, емоційність, статусне рівноправ'я, креолізованість, опосередкованість, дистанційність, віртуальність, інтерактивність тощо. Перспективним напрямком дослідження вважаємо жанрово-стилістичну особливість Інтернет-дискурсу, його структурні та комунікативно-прагматичні особливості.

MODERN ENGLISH INTERNET DISCOURSE

Oksana Chernysh

Ph.D. in Philological Sciences, Assistant Professor, Assistant Professor
at the Department of Theoretical and Applied Linguistics
Zhytomyr Polytechnic State University,
Zhytomyr, Ukraine
103, Chudnivska str., Zhytomyr, 10005, Ukraine
e-mail: chernyshoxana@gmail.com
ORCID ID: 0000–0002–2010–200X

SUMMARY

The scientific article highlights the approaches to interpreting the notion of discourse. First, it considers the three most important approaches to defining this concept: formal, functional, and situational. Next, the article outlines constitutive, genre-stylistic, substantive, and formal-structural discourse categories. Finally, it analyzes distinctive features of discourse, among which contextuality, personality, procedurality, theology, and the closed structure of discourse are distinguished, provided that textual information is available. Moreover, the article outlines the peculiarities of Internet discourse formation and highlights the approaches to its definition. Finally, it analyzes distinctive features of Internet discourse. It highlights its globality, the efficiency of information transfer, unlimited amount of information and possibility of its constant updating, accessibility, anonymity, visual decontextuality, interactivity, indirectness, emotionality, hypertextuality, hybridity, and equality, etc. The article proves that Internet discourse borrows the

features of oral and written speech and acquires some distinctive features. In particular, Internet discourse is characterized by the lack of synchronous feedback, making it difficult to understand the perception of information by the recipient. In addition, this type of discourse is characterized by a relatively slow pace of Internet communication, complications or lack of communicative role change, lack of prosody and paralingual means, and the impossibility of live spontaneous speech as a reaction to what is heard. The article highlights the prospects for further research. It stresses the significance of studying the genre and stylistic features of Internet discourse and its structural and communicative-pragmatic features.

Key words: *discourse, Internet discourse, hypertextuality, interactivity, contextuality, procedurality.*

ЛІТЕРАТУРА

- Анисенко О. Ю. Лингвистика и лингвистическое образование в современном мире. *Материалы международной конференции, посвященной 100-летию со дня рождения профессора В. Д. Аракина* (г. Москва 18–19 ноября 2004 г.). М.: Прометей, 2004. С. 125–127.
- Ахренова Н. А. Интернет-дискурс как глобальное межкультурное явление и его языковое оформление: автореф. дис. ... докт. филол. наук: 10.02.04 «Теория языка». М., 2009. 36 с.
- Бацевич Ф. Лінгвістична генологія: проблеми і перспективи: монографія. Львів: ПАІС, 2005. 264 с.
- Варламова Е. В. Особенности германского леворадикального Интернет-дискурса: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 «Германские языки». М., 2006. 26 с.
- Гудзь Н. О. Интернет-дискурс як невід'ємна складова сучасної комунікації. *Вісник Житомирського державного університету*. Філологічні науки. 2012. Вип. 4 (70). С. 228–232.
- Дудолодова О. В. Интернет-дискурс як особливий тип дискурсу. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. 2008. № 837. С. 74–78.
- Звегинцев В. А. Предложение и его отношение к языку и речи. М.: Изд-во Моск. ун-та. 1976. 307 с.
- Иванов Л. Ю. Язык интернета: заметки лингвиста. URL: <http://www.twirpx.com/file/751186> (дата звернення 11.06.2022).
- Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. М.: Гнозис, 2004. 477 с.
- Карпа І. Б. Функціональні та прагматичні характеристики інтерактивної віртуальної комунікації (на матеріалі інформаційно-довідкового сервісу Yahoo! Answers): автореф. дис. ... канд. філолог. наук: 10.02.04. Херсон, 2010. 20 с.
- Карпенко М. Ю. Лінгвістичні особливості Інтернет-дискурсу. *Мова*. 2016. № 26. С. 5–11.
- Лукашенко Н. Г. Испаномовний Інтернет-дискурс: комунікативно-прагматичний та лінгвостилістичний аспекти (на матеріалі форумів з проблематики родинних стосунків): автореф. дис. ... канд. філолог. наук: 10.02.05 «Романські мови». Київ, 2006. 22 с.
- Подольская Е. А. Словарь общественных наук: философия, религиоведение, культурология, политология, социология, этика, эстетика. Ростов н/Д.: Феникс, 2006. 475 с.
- Потапова Р. К. Речь: коммуникация, информация, кибернетика. М.: УРСС, 2001. 568 с.

Распопина Е. Ю. Стратегический аспект информационного жанра интернет-дискурса: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19 «Теория языка». Иркутск, 2012. 21 с.

Рижков М. С. Прецедентные персонажи синхронного интернет-дискурса. URL: <http://lse2010.narod.ru/lcseissue8/> (дата звернення 11.06.2022).

Романов О. В. Онтологические и гносеологические проблемы философии Интернета (Генезис и синтез фундаментальных идей). URL: <http://www.dslib.net/ontologia/ontologicheskie-i-gnoseologicheskie-problemy-filosofii-interneta.html> (дата звернення 11.06.2022).

Селіванова О. О. Основы теории мовної комунікації. Черкаси: Вид-во Чабаненко Ю. А., 2011. 350 с.

Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К., 2011. 844 с.

Степанов Ю. С. Альтернативный мир, дискурс, факт и принцип причинности. URL: <http://abuss.narod.ru/Biblio/stepanov.htm> (дата звернення 11.06.2022).

Шкворченко Н. Интернет-дискурс як лінгвістична категорія. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2019. Вип. 23, том 3. С. 62–68.

Brown G. Discourse Analysis. Cambridge: Cambridge University Press, 1983. 283 p.

Crystal D. Language and the Internet. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 272 p.

Harris Z. Discourse Analysis. *Language*. 1952. Vol. 28, № 17. P. 1–30.

REFERENCES

Anisenko, O. Ju. (2004). Lingvistika i lingvisticheskoe obrazovanie v sovremennom mire. [Linguistics and linguistic education in the modern world]. *Materialy mezhdunarodnoj konferencii, posvjashhennoj 100-letiju so dnja rozhdenija professora V. D. Arakina (g. Moskva 18–19 nojabrja 2004 g.)* (pp. 125–127). M.: Prometej [in Russian].

Ahrenova, N. A. (2009). Internet-diskurs kak global'noe mezhhkulturnoe javlenie i ego jazykovoe oformlenie [Internet discourse as a global intercultural phenomenon and its linguistic design]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. M.. [in Russian].

Batsevych, F. (2005). *Linhvistychna henolohiia: problemy i perspektyvy: Monohrafiia [Linguistic genealogy: problems and prospects: Monograph]*. Lviv: PAIS, 264 s. [in Ukrainian].

Varlamova, E. V. (2006). Osobennosti germanskogo levoradikal'nogo Internet-diskursa [Features of the German radical left Internet discourse]. *Candidate's thesis*. M. [in Russian].

Hudz, N. O. (2012). Internet-diskurs yak nevidiemna skladova suchasnoi komunikatsii [Internet discourse as an integral part of modern communication]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo universytetu. Filolohichni nauky*. Vyp. 4 (70). S. 228–232. [in Ukrainian].

Dudoladova, O. V. (2008). Internet-diskurs yak osoblyvyi typ diskursu [Internet discourse as a special type of discourse]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu im. V. N. Karazina*. № 837. S. 74–78. [in Ukrainian].

Zvegincev, V. A. (1976). Predlozhenie i ego otnoshenie k jazyku i rechi [The sentence and its relation to language and speech]. M.: Izd-vo Mosk. un-ta. [in Russian].

Ivanov, L. Ju. Jazyk interneta: zametki lingvista [Internet language: notes of a linguist]. Retrieved from: <http://www.twirpx.com/file/751186> [in Russian].

Karasik, V. I. (2004). Jazykovoj krug: lichnost', koncepty, diskurs [Language circle: personality, concepts, discourse]. M.: Gnozis. 477 s.

Karpa, I. B. (2010). Funktsionalni ta prahmatychni kharakterystyky interaktyvnoi virtualnoi komunikatsii (na materialii informatsiino-dovidkovoho servisu Yahoo! Answers) [Functional and pragmatic characteristics of interactive virtual communication (based on the information and reference service Yahoo! Answers)]. Kherson. *Extended abstract of candidate's thesis*. 20 s. [in Ukrainian].

Karpenko, M. Iu. (2016). Linhvistychni osoblyvosti Internet-diskursu [Linguistic features of Internet discourse]. *Mova*. № 26. S. 5–11. [in Ukrainian].

Lukashenko, N. H. (2006). Ispanomovnyi Internet-diskurs: komunikatyvno-prahmatychnyi ta linhvostylistychnyi aspekty (na materialii forumiv z problematyky rodynnykh stonunkiv) [Spanish-language Internet discourse: communicative-pragmatic and linguistic-stylistic aspects (based on forums on family relations)]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv. 22 s. [in Ukrainian].

Podol'skaja, (2006). E. A. *Slovar' obshhestvennykh nauk: filosofija, religiovedenie, kul'turologija, politologija, sociologija, jetika, jestetika [Dictionary of Social Sciences: Philosophy, Religious Studies, Cultural Studies, Political Science, Sociology, Ethics, Aesthetics]*. Rostov n/D.: Feniks. 475 s. [in Russian].

Potapova, R. K. (2001). *Rech': kommunikacija, informacija, kibernetika [Speech: communication, information, cybernetics]*. M.: URSS. 568 s. [in Russian].

Raspopina, E. Ju. (2012). Strategicheskij aspekt informacionnogo zhanra internet-diskursa [Strategic aspect of the information genre of Internet discourse]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Irkutsk. 21 s. [in Russian].

Rizhkov, M. S. Precedentnye personazhi sinhronnogo internet-diskursa [Precedent Characters of Synchronous Internet Discourse]. Retrieved from: <http://lse2010.narod.ru/lcseissue8/> [in Russian].

Romanov, O. V. Ontologicheskie i gnoseologicheskie problemy filosofii Interneta (Genезis i sintez fundamental'nyh idej) [Ontological and epistemological problems of the philosophy of the Internet (Genesis and synthesis of fundamental ideas)]. Retrieved from: <http://www.dslib.net/ontologia/ontologicheskie-i-gnoseologicheskie-problemy-filosofii-interneta.html> [in Russian].

Selivanova, O. O. (2011). *Osnovy teorii movnoi komunikatsii [Fundamentals of the theory of language communication]*. Cherkasy: Vyd-vo Chabanenko Yu.A.. 350 s. [in Ukrainian].

Selivanova, O. O. (2011). *Linhvistychna entsyklopediia [Linguistic encyclopedia]*. Poltava: Dovkillia-K. 844 s. [in Ukrainian].

Stepanov, Ju.S. Al'ternativnyj mir, diskurs, fakt i princip prichinnosti [Alternative world, discourse, fact and principle of causality]. Retrieved from: <http://abuss.narod.ru/Biblio/stepanov.htm> [in Russian].

Shkvorchenko, N. (2019). Internet-diskurs yak linhvistychna katehoriia [Internet discourse as a linguistic category]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vyp. 23. Tom 3. S. 62–68. [in Ukrainian].

Brown, G. (1983). Discourse Analysis. Cambridge: Cambridge University Press. 283 p. [in English].

Crystal, D. (2004). Language and the Internet. Cambridge: Cambridge University Press. 272 p. [in English].

Harris, Z. (1952). Discourse Analysis. *Language*. Vol. 28, № 17. P. 1–30. [in English].

Стаття надійшла до редакції 2.05.2022 р.